

Accolade

*Nieuwsbrief van de Souvereine Orde van Sint Jacob in Holland
Nummer 1 van de 18de jaargang, maart 2025*

Redactioneel

Voorjaar! Was 2024 voor onze Orde een jaar met veel ontwikkelingen, het jaar 2025 belooft minstens even veel energie. Op de eerst plaats heeft onze site op het internet een grondige aanpassing ondergaan. Meer daarover verderop in deze nieuwsbrief. Voorts staan er weer de nodige activiteiten en publicaties op stapel, waarbij wij vooral aandacht vragen voor de bijeenkomst in Egmond (N.H.) begin mei. Graag vermelden wij ook dat Wilma Dronkers door het Kapittel is benoemd tot ere-dame, wegens al haar werkzaamheden voor en achter de coulissen. Als redactie gaan we met Accolade “nieuwe stijl” met deze aflevering een tweede jaargang in. Veel leesplezier!

1. In Memoriam: Jan Romkes van der Wal (1947 – 2024)

Op 6 december 2024 overleed onze vorige geestelijk raadsman, pastoor Jan Romkes van der Wal. In Friesland was Jan Romkes vooral bekend omdat hij een van de initiatiefnemers was van het Jabikspaad, de Friese afslag van - of opstap naar - de Camino, de pelgrimsroute naar Santiago de Compostella. De site van de Stichting Jabikspaad, www.jabikspaad.nl, schrijft over hem het volgende.

“Met zijn inspirerende verhalen over de pelgrimage naar Santiago de Compostela heeft Jan Romkes veel Friezen en niet-Friezen er toe aangezet zelf op pelgrimspad te gaan.

Jan Romkes wilde met het Jabikspaad de Friezen dicht bij huis kennis laten maken met de rijke traditie en vele facetten van pelgrimeren: de ontmoetingen en persoonlijke ervaringen onderweg, de verschillende landschappen en natuur, de cultuur, geschiedenis en de verschillende talen. Inmiddels lopen en fietsen pelgrims uit heel Nederland en daarbuiten het Jabikspaad: het initiatief van de bijzondere mens Jan Romkes van der Wal heeft een vaste plek gekregen in de pelgrimsgemeenschap”.

Binnen onze Orde herinneren velen van ons Jan Romkes vooral wegens zijn positieve betrokkenheid. Niet voor niets toont het persoonlijke wapen dat hij voerde ons ridderkruis. In 2012 ging hij met emeritaat. Zijn laatste jaren bracht hij door in een verpleeghuis. De Volkskrant wijdde op 29 januari jl. een artikel aan hem in het

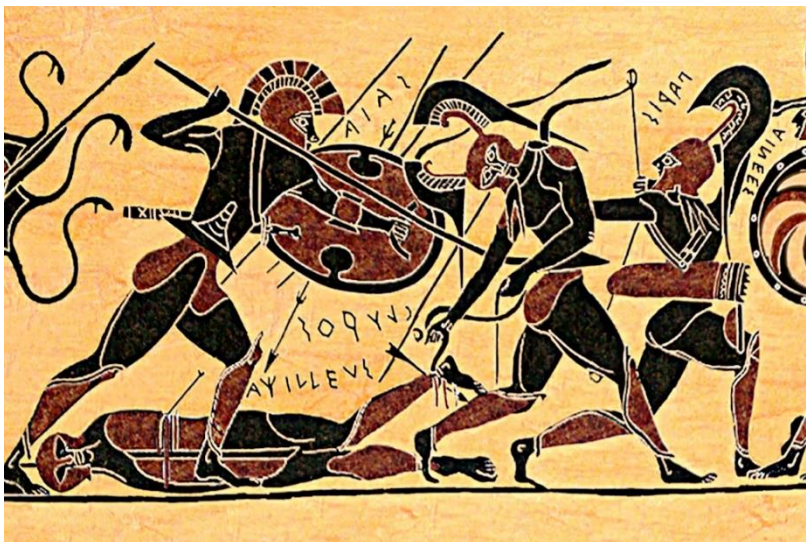
kader van de rubriek Het Eeuwige Leven. De Souvereine Orde van Sint Jacob in Holland herdenkt hem met respect en dankbaarheid.

2. De nieuwe website van de Orde

Onze website is vernieuwd. Op de nieuwe site [Orde van Sint Jacob](#) wordt op de *Home*-page en op de pagina *Geschiedenis* het verhaal van de Orde uitgebreid uit de doeken gedaan. Deze inhoud was uiteraard al bekend en vertrouwd, maar de presentie en de schikking van de onderdelen is aangepast. Uiteraard zijn er de gebruikelijke pagina's voor de *Anbi-status* en de *Privacy*. Op de beschermde pagina *Leden* kunnen leden van de Orde inloggen met een wachtwoord. De heer B.(Bob) A.U. Juchter van Bergen Quast is gevraagd om voortaan de functie van webmaster te vervullen. Hij neemt dit werk over van onze grootmeester Albert de Bruijn, die – naast andere functies – jarenlang ook het beheren van de website voor zijn rekening heeft genomen. Hierbij spreken wij graag een welgemeend woord van dank uit in de richting van Albert de Bruijn en een niet minder welgemeend woord van welkom naar Bob Juchter van Bergen Quast. Hoe komen Orde-leden in het bezit van het wachtwoord? Een mail naar de eindredacteur (zie de afzender van de mail waarmee deze nieuwsbrief u heeft bereikt) is voldoende. Overigens behoudt de SHOH, de Sectie Historisch Onderzoek "Hollant", ook nog een afzonderlijke plek op het internet, nl. [Historisch onderzoek orde van St. Jacob](#). Dat is om de officiële site, die toch in hoofdzaak bestemd is voor geïnteresseerde buitenstaanders, een beetje overzichtelijk en systematisch te houden.

3. De berg van Troje

Het Landschapspark Borsele verraste enige tijd terug de Zeeuwse regio met de volgende aankondiging. *Zeg vandaag de dag 'Borsele' en de eerste reactie is: kerncentrale. Zeg Berg van Troje en mensen denken aan een toeristische locatie in Griekenland. Bijna niemand weet dat die berg in Zeeland ligt. Bijna niemand weet dat Borsele een familie was van machtige Zeeuwse edelen. Er zijn maar weinig gebieden op Walcheren en Noord- en Zuid-Beveland*

waar deze familie geen heer van is geweest.

Slagwerkgroep Euterpe Heinkensand, het koor @Hoc Singers en verteller Frans Limburg brengen het verhaal van de eerste heren van Borsele: Floris van Borsele, die kasteelheer was van Slot Troje en zijn neef Wolfert, die zeer invloedrijk werd aan het hof van graaf Floris V van Holland, maar die daarmee ook een gevaarlijk spel speelde.

Onze Commandeur Zeeland, Dave Siebrecht, was bij deze voorstelling op 26 januari jl. als eregast aanwezig en meldde dat hij er bijzonder van genoten heeft.

Een mooie aanleiding om wat dieper in te gaan op de Berg van Troje als zodanig! Het is een vliedberg gelegen aan de rand van het dorp Borssele. De berg is het restant van het voormalige motte-kasteel, het Slot Troje, dat het stamslot was van de heren van Borssele. Intrigerend is de vraag waarom deze plek De Berg van Troje wordt genoemd. Klaarblijkelijk wordt er verwezen naar het antieke Troje, wat overigens niet een “toeristische locatie in Griekenland” is, zoals het Landschapspark schrijft. Tegenwoordig ligt (de ruïne van) Troje namelijk in Turkije. Het was de machtige stad, waar volgens de Griekse mythologie in de 12^e of 13^e eeuw vóór Christus de door Homeros beschreven Grieks – Trojaanse oorlog werd uitgevochten. Helden als Achilles, Ajax en uiteraard Odysseus speelden de hoofdrollen in dit vroeg-Griekse drama.

De Franse koningen en de hertogen van Aquitanië, zowel via de Merovingische als de Karolingische tak, pretendeerden – via via - af te stammen van de Trojaanse helden, die na hun nederlaag gevlucht zouden zijn naar het westen. Het complete en zeer complexe verhaal leent zich uiteraard niet voor een digitale nieuwsbrief. Maar waar het op neerkomt is dat deze vorsten meenden af te stammen van de Romeinse overheersers van Gallië. Op hun beurt hadden de Romeinen hun genealogie teruggerekend naar Troje. Niemand minder dan Vergilius dichtte het epos Aeneas, waarin verhaald wordt hoe de Trojaanse halfgod Aeneas naar Italië vluchtte en daar Latium stichtte. Het wapen van Aquitanië (zie hierbij) zou het oorspronkelijke wapen van Troje zijn geweest. Als we de kleuren omdraaien en de leeuw op twee poten zetten (*klimmend*) in plaats van op vier (*gaande*), zou er een verwantschap met het wapen van Holland in te ontdekken kunnen zijn. Overigens heeft Aquitanië oorspronkelijk een wapen met een klimmende rode (sic) leeuw gevoerd, maar dan op een zilver veld. Via de bloedlijn, die geacht werd te bestaan tussen het Hollandse gravenhuis en de Franse Koningen, zou daarmee ook de oorsprong van het Hollandse wapen zijn verklaard.

Maar hoe staat het dan met de heren van Borsele in relatie tot Troje? Is het te bout om te veronderstellen dat ook zij zich genealogisch wilden terugrekenen naar de Trojaanse helden en de Romeinen? Zowel de keizers van het *Heiliges Römisches Reich Deutscher Nation* als de Franse koningen hadden er voordeel in gezien om verwantschap aan te laten tonen tussen hun eigen families en de heersers in de antieke oudheid. Het Hollandse gravenhuis had dit spoor gevolgd. De heren van Borsele stonden niet bekend om hun bescheidenheid. Zij waren gericht op expansie en zochten ongetwijfeld ook naar legitimiteit en prestige. Het benoemen van hun stamslot naar het mythische Troje zou dus opgevat kunnen worden als een ‘statement’, een politieke verklaring in de richting van de machtige gravenhuizen van Holland en Vlaanderen: wij zijn niet minder dan u!

En als het niet waar is, dan is het in ieder geval een oud en fantastisch verhaal.

4. Noteer de datum: excursie op zaterdag 3 mei 2025 naar de Egmond (korte samenvatting uit de vorige Accolade)

De jaarlijkse excursie van de Orde vindt dit jaar plaats op zaterdag 3 mei. Het wordt een dagje naar de Egmond in Noord-Holland. De planning is dat we om 11.00 uur ontvangen worden met koffie en gebak in restaurant Nieuw Westert. Dat is naast de St Adelbertusakker, die we aansluitend bezoeken. Hier vinden we de restanten van het oude klooster waar het

originele graf van Sint Adelbertus lag en waar nu nog steeds de heilige St. Adelbertusput staat. Om 14.00 uur is er een rondleiding in de monastieke wereld van Egmond. Na dit bezoek gaan wij dan richting Egmond aan de Hoef voor een bezoek met een rondleiding aan het Huys Egmond - bekend van de verschillende ridders uit de familie Van Egmond in de Orde van St Jacob - met het graf van Jan met de Bellen van Egmond. Na afloop, rond 17.00 uur is het mogelijk om nog een glaasje te drinken. Naar verwachting wordt het weer een leuke en leerzame dag. (Kleine) wijzigingen voorbehouden! De dag wordt georganiseerd door Gert Kol ROSJ. Organisator Gert Kol heeft een korte geschiedenis geschreven over abdij en kasteel; u treft dat aan als bijlage 2 bij deze Accolade. Het complete programma sturen wij u tijdig toe. Wij hopen op een grote opkomst op 3 mei en kijken ernaar uit u allen te verwelkomen.

De RUINE van de ABDE van EGMOND:
van achteren op de linker hyde.

5. Bijeenkomsten Commanderij Zeeland op vrijdag 28 maart en zaterdag 5 april a.s.

De eerstvolgende bijeenkomst van de Commanderij Zeeland is op vrijdag 28 maart, aanvang 19:30 uur. De Commanderij komt bijeen in het vergadercentrum aan de Branderijstraat, dat aanleunt tegen de monumentale Sint Jacobskerk te Vlissingen. Het gebouw heet "De Herberg". Het is het portaal van de vroegere Engelse kerk. De lezing gaat over de vroegste ontwikkelingen van Zeeland, van de prehistorie en de oorspronkelijke Keltische bewoners tot het begin van de middeleeuwen rond het jaar 1000.

Vrij kort daarop, op zaterdag 5 april, biedt de Commanderij - in samenwerking met een aantal andere Zeeuwse instanties – een dag vullend historisch programma aan in Veere. Het kasteel Sandenburgh en de persoon van Wolfert I van Borssele staan daar centraal. De aanvang is om 11:00 uur in het Parochiegebouw "De Korenmaat" te Veere. Na de opening en een blik in de Oude Kerk van Veere volgt een wandeling langs de verdedigingswerken van het stadje en het museum "De Schotse huizen", waar een maquette te zien is van het kasteel. Aansluitend is er een lunch in "De Korenmaat" en zal Dave Siebrecht een lezing met een PowerPoint presentatie geven over het

meergenoemde kasteel. De dag wordt afgesloten met een drankje en een hapje. Helemaal gratis kan deze dag uiteraard niet zijn. Dus voor de koffie/thee met gebak bij aanvang wordt € 5,- in rekening gebracht, voor lunch en drankjes € 25,- en voor de afsluitende drankjes en snacks € 5,-. De lezing zelf is gratis. Voor beide dagen geldt dat deelnemers zich tevoren dienen aan te melden. Dat kan via email naar osj@commanderijeelandosj.nl.

6. Extra nieuwsbrief over de ontwikkelingen binnen de Orde

Per mail heeft het Kapittel op 9 maart jl. een brief gestuurd naar alle leden met informatie over de ontwikkelingen, die de laatste tijd binnen de Orde hebben plaatsgevonden alsmede over de veranderingen die daarvan het gevolg (zullen) zijn. Mocht iemand om welke reden dan ook deze brief niet ontvangen hebben dan kan hij of zij deze alsnog opvragen bij onze Grootmeester Albert de Bruijn dan wel bij Floris de Boer (zie verzendadres van deze Accolade).

Wapen van Lamoraal, vierde graaf van Egmond (zie ook bijlage 3)

Accolade. Nieuwsbrief van de Souvereine Orde van Sint Jacob in Holland

De redactie van Accolade bestaat uit Floris de Boer, Albert de Bruijn, Gert Kol, John Ooms, Michiel Schillhorn van Veen en Dave Siebrecht. De redactie verwelkomt bijdragen van leden. Accolade komt in principe elk kwartaal uit. Naast Accolade verschijnt er jaarlijks een publicatie van de Sectie (voorheen stichting) Historisch Onderzoek "Hollant" (SHOH). Tot en met 2023 werd daarvoor de aanduiding "Nieuwsbrief" gebruikt. Vanaf 2024 is deze naam veranderd in: "Studia Historica Hollandiae". De site van de Orde is Orde van Sint Jacob.

Bijlage 1 bij Accolade 2025/1

Ontmoeting op 8 maart j.l. tussen onze nieuwe beschermheer en het Kapittel van de Orde. V.l.n.r.: Albert de Bruijn, GmSJ, Zijne Doorluchtige Hoogheid Georg-Victor Prinz zu Bentheim und Steinfurt, Coadjutor Bob Juchter van Bergen Freiherr von Quast en Dave Siebrecht, Commandeur OSJ.

V.l.n.r. Zijne Doorluchtige Hoogheid Maximilian Prinz zu Bentheim und Steinfurt, Albert de Bruijn, GmSJ en Zijne Doorluchtige Hoogheid Georg-Victor Prinz zu Bentheim und Steinfurt.

Bijlage 2 bij Accolade 2025/1

Korte Geschiedenis van de Abdij van Egmond en het Kasteel van Egmond

De Abdij van Egmond

De heilige Adelbert, een missionaris uit Ierland, kwam samen met Sint Willibrord naar de Friese kust om de bewoners te kerstenen. Na zijn overlijden rond 740 werd hij in Egmond begraven. Op zijn graf werd later een kerkje gebouwd, waarvan de contouren nog zichtbaar zijn. Volgens de overlevering gaf de non Wilfsit opdracht om zijn stoffelijke resten te vereren. Graaf Dirk I liet in de 10e eeuw de botten opgraven en herbegraven in een nieuw houten nonnenklooster op enige afstand van het oude graf, vanwege de zandverstuivingen. Op de lege grafplek ontstond een geneeskrachtige bron, waar gelovigen tot op de dag van vandaag op afkomen. Dirk I schonk het klooster bezittingen die hij van de West-Frankische koning Karel de Eenvoudige had ontvangen. Zijn zoon Dirk II verving na aanvallen van de Noormannen het houten klooster door een stenen gebouw en plaatste er benedictijner monniken uit de Sint-Pieterabdij te Gent. Na het overlijden van graaf Floris II liet zijn weduwe, gravin Petronella van Lotharingen, het gebouw vervangen door een grotere abdij. In 1143 werd het hoofdaltaar gewijd door de bisschop van Utrecht, in aanwezigheid van graaf Dirk VI en zijn vrouw Sophia van Rheineck. Dirk VI en zijn moeder Petronella zijn eigentijds afgebeeld aan weerszijden van Petrus op het timpaan van Egmond, dat nu in het Rijksmuseum te zien is. Door dit huwelijk en hun zoon Otto, die het graafschap Bentheim erfde, zijn zij stamouders van het huidige Huis zu Bentheim-Steinfurt. ZDH prins Georg Victor zu Bentheim-Steinfurt, erfgenaam van het Hollandse Huis, maakt inmiddels deel uit van onze Orde van St. Jacob in Holland als Gouverneur/Beschermheer. De abdij groeide in de middeleeuwen uit tot een belangrijk religieus en cultureel centrum in West Frisia en Holland, met een uitgebreide bibliotheek en veel kunstwerken.

Het Kasteel van Egmond

Het adellijke Huis Egmont was nauw verbonden met de abdij. Sinds Beerwout I van Egmont fungeerde het huis Egmont als voogd van de abdij. Na deelname aan de Eerste Kruistocht kreeg de familie enkele hoeven in pacht, die later tot heerlijkheid werden verklaard en daarmee leenplichtig aan de abdij. In 1283 verhiel graaf Floris V deze heerlijkheid tot een hoge heerlijkheid en werden zij leenman van de graaf van Holland. Dat gaf regelmatig strubbelingen met de abdij. Veel leden van het Huis Egmont waren ridders in de Orde van St. Jacob in Holland. Dat geldt ook voor Willem II en Gerard van Egmont, net als hun verwant Dirk II van Brederode en regionale edelen als Arnout, Gerard en Hendrik van Heemskerk, Gerard van Velsen, Simon van Haarlem en Nicolaas van Persijn. Zij waren ongetwijfeld vaak in Egmond te vinden. Helaas gaf Willem van Oranje in 1573 bevel aan Diederik Sonoy en zijn geuzen om zowel het kasteel als de abdij te verwoesten, dit om te voorkomen dat de bouwwerken in Spaanse handen zouden vallen. De bisschop van Haarlem en de abt van Egmond, Godfried van Mierlo, wisten veel kostbaarheden te redden, die grotendeels bewaard zijn gebleven. De prachtige abdij en het grandioze kasteel van graaf Lamoraal van Egmond gingen echter voorgoed verloren. Dankzij de inspanningen van jonkheer Charles Ruijs de Beerenbrouck werden de gronden in de vorige eeuw aangekocht en kon in 1933 de bouw van de nieuwe abdij beginnen. Deze werd in 1935 betrokken. In de jaren dertig werden de resten van het kasteel teruggevonden in een drassige weide en opgemetseld tot funderingsniveau, waardoor men nu een goed beeld van het voormalige slot krijgt. De nabijgelegen Slotkapel en Huys Egmond, als historisch centrum in een oud dorpsgebouw, bieden extra inzicht in de geschiedenis van Egmond.

Bijlage 3 bij Accolade 2025/1

